

8. Státní rozpočet

Schodek SR se loni meziročně mírně prohloubil a po dlouhé době překročil výši ze schváleného rozpočtu. Schodek se však po očištění o příjmy a výdaje na projekty EU nadále snižoval.

Hospodaření státního rozpočtu (SR)¹ skončilo v roce 2025 schodkem ve výši 290,7 mld. korun, meziročně hlubším o téměř 20 mld. korun a současně nejvýraznějším za poslední tři roky. Poprvé po roce 2011 byl současně dosažený schodek horší než rozpočtové očekávání². Saldo SR očištěné o prostředky z rozpočtu EU³ dosáhlo loni 249,9 mld. korun, a byť ani ono výše uvedené očekávání nenaplnilo, naznačilo trend mírného snižování takto vyjádřeného výsledku hospodaření. Ten souvisí s lehkým posilováním růstu tuzemského hospodářství i ekonomik některých důležitých obchodních partnerů. Vedle toho na příjmovou i výdajovou stranu rozpočtu začínaly postupně více působit dopady konsolidačního ozdravného balíčku (schváleného v roce 2023). Zřetelný vliv má zde rovněž změna rozpočtového určení daní (RUD), jež od ledna 2025 opět zvýšila podíl na výnosu některých váhově významných daní ve prospěch SR⁴.

Růst celkových příjmů byl tažen zejména svižně posilujícím daňovým inkasem i výběrem pojistného za sociální zabezpečení. Opačně působily hlavně nižší příjmy z rozpočtu EU.

Celkové příjmy SR loni meziročně vzrostly o 5,9 % (+116 mld. korun). Posílily téměř všechny klíčové příjmové položky (kromě příjmů z rozpočtu EU). Největší vliv na loňský růst měly nadále svižně rostoucí daňové příjmy (+9,5 %, +92 mld. korun) tažené hlavně vyšším výběrem DPH a běžné korporátní daně. Podstatný vliv měl i stabilně se zvyšující výběr pojistného na sociální zabezpečení vč. aktivní politiky zaměstnanosti (+7,1 %, +54 mld. korun) pramenící z dobré kondice trhu práce vyznačující se vyšší zaměstnaností doprovázenou posilujícími průměrnými výdělky v podnikové sféře. K růstu tohoto inkasa, jež však velmi mírně zaostalo za rozpočtovým očekáváním, přispívaly v menší míře i legislativní úpravy v souvislosti s konsolidací SR⁵. Růst celkových příjmů SR byl naopak tlumen především nižšími příjmy z rozpočtu EU a finančních mechanismů (−29,5 mld. korun) a i slabším převodem výnosů z majetkové účasti státu (−12,5 mld.).

Růst celostátního daňového inkasa byl podpořen hlavně vyšším výběrem DPH a běžné korporátní daně.

Celostátní daňové inkaso bez pojistného (zohledňující příjmy na úrovni všech veřejných rozpočtů) se loňský rok zvýšilo o 8,1 % (jeho růst ve srovnání s rokem 2024 výrazně zrychlil). K růstu inkasa přispěly shodně celou třetinou DPH a také běžná korporátní daň, jejíž role oproti loňskému roku posílila. Naopak slábl vliv spotřební daně, daně z příjmů fyzických osob i daně z nemovitostí (její výběr předloni skokově vzrostl vlivem zákonné úpravy).

Růst inkasa DPH zrychloval díky posilující spotřebě domácností i vládních institucí. Přesto loni nepatrně zaostal za rozpočtovým očekáváním.

Na váhově dominantní dani – DPH – plynulo do SR loni meziročně o 8,4 % více (+32,1 mld. korun). Být růst během roku mírně sílil, zůstalo celoroční inkaso nepatrně za rozpočtovým očekáváním (podobný jev nastal ve výraznější míře i v předchozích dvou letech). Inkaso nadále příznivě ovlivňovaly rostoucí příjmy domácností (především díky svižné mzdové dynamice), jež postupně vedly k posílení spotřebitelské důvěry. Pozitivní vliv měla i vyšší spotřeba sektoru vládních institucí. SR těžil i ze změny RUD, jež dle odhadů MF přinesla SR u této daně navíc zhruba 6 mld. korun. Dílčí vliv měly dále i aktuální legislativní změny (hlavně zrušení osvobození v oblasti finančních

¹ Není-li uvedeno jinak, vycházejí všechny údaje týkající se státního rozpočtu z dat Ministerstva financí (MF) ČR o pokladním plnění.

² Zákon o státním rozpočtu na rok 2025 (vycházející z makroekonomické predikce MF ze srpna 2024 a schválený na počátku prosince 2024) počítal pro rok 2025 se schodkem 241 mld. korun, což je o 30 mld. nižší deficit než skutečně dosažený v roce 2024.

³ Jde o prostředky na programy z rozpočtu EU a Finančních mechanismů (FM) předfinancované ze SR a následně proplacené z rozpočtu EU a FM. Bez těchto prostředků (ve schváleném SR zahrnutých s neutrálním dopadem) byl loňský schodek nejnižší po roce 2019 a současně se počtvrté v řadě meziročně snížil (z toho za loňský rok o 38,9 mld. korun).

⁴ Od ledna 2025 došlo v rámci konsolidačního balíčku ke změně RUD tak, aby inkaso ze zvýšených sazeb sdílených daní bylo příjmem pouze státního rozpočtu (snížení podílu obcí na 24,16 % a krajů na 9,45 %). Pozitivní rozpočtový dopad této legislativní změny činil za celý loňský rok dle odhadu MF 13,3 mld. korun.

⁵ Příznivě působilo postupné zvyšování minimálního vyměřovacího základu osob samostatně výdělečně činných (od ledna 2025 z 30 % na 35 % průměrné mzdy) a také zvýšení sazby pojistného pro vybrané skupiny (např. zaměstnavatele hasičů či zdravotnických záchranářů a pracovníků působících v rizikovém zaměstnání). Naopak negativní vliv mělo uplatnění slev na pojistném (od ledna 2025 byla zavedena sleva 6,5 % z vyměřovacího základu pro pracující důchodce).

služeb) a na meziroční srovnání stále ještě působil okrajově i dopad úprav sazeb daně⁶ zavedených v rámci tzv. konsolidačního balíčku⁷.

Růst výběru spotřebních daní probíhal u všech klíčových položek a současně překonával rozpočtová očekávání. Projevovaly se dopady zvyšování sazeb daně i zrychlování růstu ekonomiky.

Na spotřebních daních (vč. energetických daní) získal SR meziročně o 2,4 % více (+3,9 mld. korun). Růst nastal u všech klíčových položek daně a současně překonával rozpočtová očekávání (v posledních letech tomu bylo spíše opačně). Na vyšším inkasu se z více než poloviny podílely daně z tabákových a souvisejících výrobků, jejichž inkaso vzrostlo o rovná 4 %. Zřetelně se zde projevuje dopad navýšení sazby daně⁸, růst inkasa současně během loňského roku zvolňoval (s tím, jak vyprchává efekt předzásobení výrobky s nižší sazbou daně). Výběr váhově tradičně nejvýznamnější spotřební daně – z minerálních olejů – rostl loni mírněji (+1,5 %). Zlepšený výkon ekonomiky podněcoval poptávku po silniční nákladní dopravě, roli hrál i velmi příznivý vývoji maloobchodních cen PHM⁹. Z ostatních váhově řádově menších spotřebních daní měly na vývoj celkového inkasa významnější vliv již jen odvody z výkonu solárních elektráren (+0,4 mld. korun), především díky rozšiřování jejich sítě¹⁰.

Výběr korporátní daně byl ovlivněn růstem její sazby i zlepšeným výkonem ekonomiky. Stejně jako inkaso mimořádných firemních daní překračoval rozpočtové očekávání.

Na korporátní dani (bez mimořádných daní) inkasoval SR loni meziročně o 15,7 % více (+30,1 mld. korun) a tempo růstu výběru o polovinu předčilo rozpočtové očekávání. Ve 2. pololetí 2025 růst inkasa zrychlil, neboť se naplno projevil dopad plošného zvýšení sazby daně z 19 % na 21 % (zejména celoročním zúčtováním daně). Ve čtvrtletních zálohách daně se zároveň postupně odrážel také vliv oživení tuzemské ekonomiky. Podobně jako v roce 2024 mělo naopak na výběr daně negativní (ale jen dílčí) účinek osvobození výnosů ze státních dluhopisů či prodloužení účinnosti mimořádných odpisů. Kromě běžné korporátní daně plynulo dosud loni do SR 38,4 mld. korun na dani z neočekávaných zisků¹¹, meziročně o 4,6 % více.

K pokračujícímu svižnému růstu inkasa DPFO nadále přispívali zejména zaměstnanci. Inkaso daně odvedené plátců současně nepatrně zaostalo za rozpočtovým očekáváním.

Výběr daně z příjmů fyzických osob (DPFO) rostl loni meziročně dvojciferným tempem čtvrtý rok v řadě (+12,1 %, +20,4 mld. korun). Stejně jako u korporátní daně je její výnos do SR navýšen změnou RUD¹². Za vyšším inkasem DPFO stála hlavně daň odvedená plátců (resp. ze závislé činnosti), jež posílila o 12,8 % (na 145,3 mld. korun). Příznivě se zde projevila přetrvávající dobrá kondice trhu práce (vyšší zaměstnanost i svižný nominální růst průměrné mzdy v podnikové sféře) a zčásti ještě i legislativní změny z roku 2024 (především snížení pásma pro druhou zvýšenou sazbu této daně, zrušení či omezení vybraných slev na dani a v menší míře i úprava zdanění vybraných nepeněžních benefitů¹³). I přes dynamický růst výše uvedené daně její loňské inkaso nepřekročilo rozpočtové očekávání (na rozdíl od všech dalších druhů přímých daní).

⁶ To se týká sjednocení dvou snížených sazeb (10 % a 15 %) do jedné ve výši 12 % (vyjma knih, jež jsou nově zcela osvobozeny od DPH). Řada zboží a služeb nově podléhá nižšímu zdanění (např. základní potraviny, léky, zdravotnické výrobky, stavební práce). Negativní rozpočtový dopad je tlumen hlavně přesunem některých položek bez prokazatelného sociálního či zdravotního významu do základní, 21% sazby daně (pivo, nealkoholické nápoje, služby autorů a umělců, kadeřnické služby, palivové dřevo, komunální odpad, úklidové práce).

⁷ Ten se v hotovostním plnění SR poprvé promítl v únoru 2024 a měl tak i loni stále vliv na meziroční tempo výše inkasa DPH.

⁸ Loni došlo k dalšímu zvýšení daňové sazby u klasických tabákových výrobků (o 5 %, v rámci plánu postupného zvyšování v období 2024 až 2027) i rozšíření okruhu zdaněných produktů: od 2024 náplně do e-cigaret (růst sazby o 15 %) a nikotinových sáčků a od 2025 dalších alternativ. Spotřeba alternativních tabákových výrobků roste i vlivem vyšší společenské tolerance a též stále relativně nižší úrovně zdanění.

⁹ Dle údajů ČSÚ vzrostla od ledna do října 2025 spotřeba motorové nafty meziročně o 1,9 %, motorového benzínu o 1,5 % a leteckého petroleje o 1,0 %. Loni v květnu činila v Česku průměrná spotřebitelská cena benzínu (Natural 95) 33,9 korun/litr (nejméně od září 2021) a motorové nafty 32,7 korun/litr (nejméně od června 2023). K vyšší tuzemské spotřebě patrně přispěly i přeshraniční nákupy (popř. silnější tranzitní doprava), neboť cena těchto komodit patřila ve středoevropském prostoru k nejnižším.

¹⁰ Kromě toho rostlo inkaso většiny energetických daní – hlavně ze zemního plynu a elektřiny. Naopak výběr daně z lihu se po stagnaci v roce 2024 loni mírně snížil, neboť efekt pokračujícího navýšování sazby daně nestačil kompenzovat klesající spotřebou (resp. přesun preferencí obyvatel k lihovinám s nižším obsahem alkoholu). Změny životního stylu populace se patrně odrazily i v pokračujícím mírném poklesu výběru daně z piva i šumivého vína.

¹¹ Ta se týká energetických, petrochemických a těžebních firem (v oblasti fosilních paliv) a zahrnuje i velké banky. Jde o 60% daňovou přírůžku aplikovanou na nadměrný zisk těchto firem stanovený jako rozdíl mezi základem daně v letech 2023 až 2025 a průměrem základů daně za roky 2018 až 2021 navýšeným o 20 %. Drtivá většina inkasa této daně plynula do SR z odvětví energetiky.

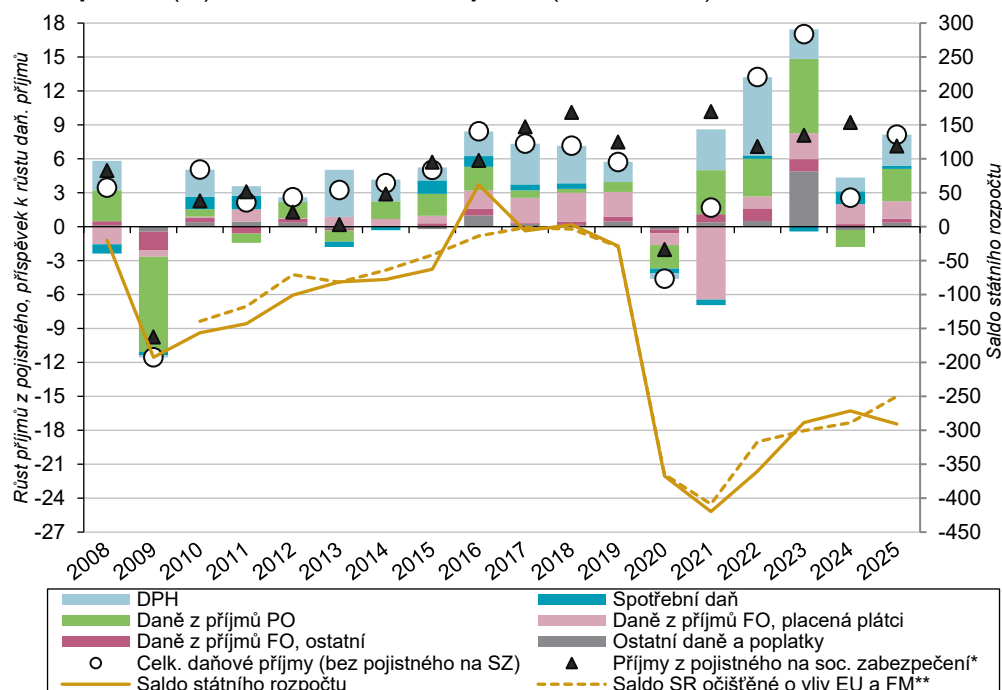
¹² Výběr této daně na úrovni všech veřejných rozpočtů byl loni meziročně vyšší o 10,3 % (+27 mld. korun). Z toho výběr váhově nejvýznamnější DPFO – od zaměstnavatelů (resp. plátců daně) – dosáhl 223 mld. korun a poprvé překonal dosud rekordní úroveň z roku 2019 (o 3,3 %), kdy ještě platil režim superhrubé mzdy (s vyšším celkovým zdaněním).

¹³ Většina těchto změn začala ovlivňovat výši inkasa daně poprvé v únoru 2024. Vliv zrušení či omezení některých daňových slev se poprvé projevil až při ročním zúčtování daně (v dubnu 2025).

Růst výběru DPFO od poplatníků výrazně zrychlil, zejména díky zákonným úpravám. Pokles úrokových sazeb na vkladech přispěl k nižšímu inkasu DPFO vybírané srážkou.

Přestože výběr DPFO placené poplatníky (hlavně ze samostatné výdělečné činnosti) loni výrazně zrychlil a výše inkasa (14,5 mld. korun) byla meziročně skoro o polovinu vyšší, její příspěvek k růstu celkových příjmů SR plynoucích z DPFO byl nadále spíše okrajový. Růst výběru této daně od poplatníků pramenil z vyššího počtu drobných podnikatelů i dopadů konsolidačního balíčku (snížení hranice příjmů pro druhou, vyšší daňovou sazbu, zrušení či omezení některých daňových slev). Inkaso DPFO vybírané srážkou se vloni naopak meziročně snížilo (o 2,4 %, na 29,7 mld. korun). S očekávaným poklesem úrokových sazeb na vkladech skončilo pro SR předchozí čtyřleté období dynamického růstu příjmů z této daně. Efekt poklesu sazeb je částečně tlumen přetrvávající, relativně vysokou mírou úspor domácností. Do aktuálního poklesu inkasa se může promítat i nižší počet osob pracujících na dohody mimo hlavní pracovní poměr.

Graf č. 18 Příspěvek dílčích příjmů k meziročnímu růstu souhrnného celostátního inkasa daňových příjmů (v p. b.), meziroční růst příjmů pojistného na sociální zabezpečení (%) a saldo státního rozpočtu (v mld. korun)

*Zahrnují i příspěvky na státní politiku zaměstnanosti.

**Saldo očištěné o prostředky na programy/projekty z rozpočtu EU a finančních mechanismů, které byly předfinancovány ze SR a následně jsou propláceny z rozpočtu EU a FM. Roční údaje jsou k dispozici počínaje rokem 2010.

FO = fyzické osoby, PO = právnické osoby. Ostatní daně z příjmů FO zahrnují daně placené poplatníky (zejména z drobného podnikání) a dále daně vybírané srážkou (např. bankovní vklady, pracovní dohody).

Ostatní daně a poplatky obsahují zejména daň z nemovitých věcí, daň z hazardních her, dálniční poplatek, mýtné a od roku 2023 nově rovněž odvod z nadměrných příjmů a neočekávaných zisků.

Zdroj: MF ČR

Nedaňové a kapitálové příjmy i přijaté transfery SR se loni v úhrnu meziročně snížily druhý rok v řadě. V roce 2025 se na tom nejvíce podílely nižší příjmy z rozpočtu EU a FM.

Nedaňové a kapitálové příjmy i přijaté transfery SR se loni v úhrnu meziročně snížily o 11,9 % (–29,6 mld. korun), podobným tempem klesly druhý rok v řadě. Jejich výběr v roce 2025 navíc významně zaostal za rozpočtovým očekáváním¹⁴. Nízká úroveň plnění nedaňových příjmů souvisela hlavně s meziročním poklesem inkasa u váhově dominantní položky – příjmů z rozpočtu EU (vč. finančních mechanismů – FM) – bezmála o pětinu. Úplné zastavení příjmů na krytí předfinancovaných výdajů ze staršího programového období EU (2014–2020) nebylo kompenzováno posilujícím náběhem příjmů z aktuálního období 2021–2027 (+16,5 mld. korun, hlavně v oblasti dopravy a Integrovaného operačního programu) a dále prostředky z Národního plánu obnovy. Dalším významným faktorem nenaplnění příjmů byl pokračující výraznější

¹⁴ Ve srovnání s původně schváleným SR na rok 2025 loňské plnění zaostalo o 11 % a oproti rozpočtu po změnách dokonce o 20 %, resp. 53 mld. korun (během loňského roku byl navýšen odhad v kategorii nedaňové a kapitálové příjmy i přijaté transfery, což souviselo hlavně s rychlejším průběžným čerpáním investic ze SR, jež směřovaly na předfinancování společných projektů ČR a EU).

pokles příjmů z prodeje emisních povolenek (o 16,5 %, za dva roky o 26,3 %, na loňských 13,7 mld. korun¹⁵) a dále nižší výnosy z majetkové účasti státu, zejména v energetice.

Meziroční růst celkových výdajů SR loni zrychlil a současně překročil rozpočtové očekávání.

Celkové výdaje SR v roce 2025 meziročně vzrostly o 6,0 %, což ve srovnání s předloňským tempem znamenalo významné zrychlení. To je způsobeno zejména tím, že v roce 2024 se naplno projevoval útlum podpory domácností i firem zasažených dříve vysokými cenami energií. Také již tehdy došlo ke stabilizaci růstu spotřebitelských cen, což se brzy promítlo i v nižším tlaku na valorizaci širokého spektra sociálních dávek. Loňské čerpání výdajů na rozdíl od předchozích tří let mírně překročilo rozpočtové očekávání. K meziročnímu růstu celkových výdajů přispěly loni jak běžné výdaje (+85,1 mld. korun), tak investice, jejichž vliv byl nezvykle vysoký (+49,9 mld.). V rámci běžných výdajů měly nejvýraznější vliv vyšší transfery územním rozpočtům, jež vystoupaly na 281 mld. korun a meziročně vzrostly o 8,5 %. Vyšší výdaje souvisí hlavně s posílením prostředků na regionální školství, primárně na zvýšení platů¹⁶ (včetně doplnění chybějících zdrojů na platy nepedagogických pracovníků), na spolufinancování nevýzkumných vzdělávacích projektů podporovaných EU a též na sociální služby. Naopak méně prostředků směřovalo na oblast integrace uprchlíků z Ukrajiny (kompenzační příspěvek na ubytování, ukrajinští asistenti pedagogů).

K růstu běžných výdajů přispěly nejvíce běžné transfery územním rozpočtům, zejména přímých výdajů na vzdělávání.

Výdaje na důchody rostly nejméně za posledních 11 let. Projevil se vliv zmírněné valorizace i zpřísnění podmínek pro přiznání předčasných penzí.

I přes rozpočtové očekávaný skromnější růst (+1,2 %¹⁷) přispěly loni k posílení celkových výdajů SR významně i výdaje na sociální dávky (+17,7 mld. korun). Mírně přes tři čtvrtiny z nich připadají dlouhodobě na dávky důchodového pojištění. Na důchody vydal SR loni meziročně o 0,8 % více, šlo o nejnižší růst za posledních jedenáct let. Zklidnění vývoje spotřebitelských cen se odrazilo v poměrně nevýznamné valorizaci důchodů¹⁸, počet jejich příjemců se navíc mírně snížil (o 0,6 %), což souviselo se zpřísněnými pravidly pro odchod do předčasného důchodu¹⁹. Byť meziroční růst výběru pojistného na důchody loni druhým rokem v řadě mírně zvolnil (na +6,4 %), deficit systému důchodového pojištění²⁰ zásadně klesl (na 9,2 mld. korun, z 50,7 mld. v roce 2024) a byl nejnižší za poslední čtyři roky.

Růst výdajů na nedůchodové sociální dávky zrychlil především vlivem svižně rostoucích příspěvků na péči. Rostlo čerpání u drtivé většiny ostatních druhů dávek.

Meziroční růst výdajů na ostatní (nedůchodové) sociální dávky se loni druhým rokem v řadě pohyboval mírně nad 6 % (a na rozdíl od roku 2024 byl rozhodujícím faktorem růstu celkových výdajů na sociální dávky – příspěvek +11,8 mld. korun). K meziročnímu růstu výdajů, jenž převyšoval rozpočtové očekávání, došlo téměř u všech důležitých druhů dávek. Klíčovou roli zde sehrálo navýšení objemově významných příspěvků na péči pro dlouhodobě nemocné (+5,2 mld. korun, +12,4 %²¹). Třetím rokem v řadě rostlo čerpání podpor v nezaměstnanosti (loni o 2,0 mld. korun, +15,8 %) jak vlivem mírně rostoucího počtu uchazečů o práci s nárokem na podporu, tak především

¹⁵ Schválený SR přitom v roce 2025 předpokládal příjmy z prodeje povolenek ve výši 30 mld. korun. Nenaplnění očekávaného výnosu bylo ovlivněno výraznějším než předpokládaným působením mechanismu rezervy tržní stability. Relativně nízká cena povolenek na evropském trhu v letech 2024 i 2025 souvisela i s přetrvávajícím vysokým množstvím povolenek v oběhu vlivem poklesu objemu vypouštěných emisí a s celkovým ochlazením trhu.

¹⁶ Výdaje na platy učitelů vzrostly od 1. 1. 2025 o 7 %, u ostatních pedagogických (vychovatelé, asistenti pedagoga) a nepedagogických pracovníků vzrostly o 5 %. Zvýšení platových tarifů o 1 400 Kč se dotklo jen nepedagogických pracovníků. Meziroční růst výdajů zohledňuje i pokračující růst počtu žáků a studentů v regionálním školství a větší míru využití dělení hodin v rámci zvyšování kvality výuky.

¹⁷ Tento odhad byl v průběhu loňského roku mírně zvýšen tak, že očekávané výdaje na sociální dávky v roce 2025 měly převýšit jejich skutečné čerpání v předchozím roce o rovná 2 %.

¹⁸ Základní výše výměry důchodu se zvýšila na 4 660 Kč (+260 korun); procentní výměra se zvýšila o 0,6 % a důchodcům, kteří dosáhli v lednu 2025 věku 85 let, byla procentní výměra navýšena ještě o 1 000 korun. Průměrný měsíční starobní důchod (bez souběhu s ostatními důchody) byl v prosinci 2025 meziročně vyšší o rovná 2 %, když dosáhl u mužů 22,3 tis. korun, u žen 19,9 tis. korun.

¹⁹ Od října 2024 se potřebná doba pojištění zvýšila z 35 na 40 let. Již dříve došlo k dalším zpřísněním: maximální doba předčasnosti se zkrátila z 5 let na 3 roky, zrušila se valorizace procentní výměry předčasného důchodu až do doby dosažení důchodového věku a výrazně vzrostlo krácení výše důchodu pro předčasnost. Celkový počet osob s trvale kráceným starobním důchodem (pro předčasnost) byl loni na konci roku meziročně vyšší jen o 0,4 % (nejnižší přírůstek v současném miléníu). I tak se títo lidé na celkovém počtu starobních důchodců podíleli již skoro z jedné třetiny.

²⁰ Jde o rozdíl mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji na tyto dávky (vč. výdajů na jejich správu) dle účetní bilance MF.

²¹ To úzce souviselo se zákonným navýšením částek pro osoby ve 2. až 4. stupni závislosti u dětí i dospělých (od července 2024). Tyto příspěvky pobíralo loni v prosinci 381 tis. osob, meziročně o 1,5 % více (proti roku 2015 ale o 11,6 % více).

V menším okruhu dávek se projevoval dlouhodobější pokles čerpání kvůli klesající porodnosti. Bilance nemocenského pojištění skončila druhý rok v řadě v přebytku, nejvyšším po roce 2008.	prostřednictvím vyšší průměrné úrovně podpory (související s růstem mezd v ekonomice). Současně pokračoval i růst dávek hmotné nouze (+0,5 mld. korun, +4,1 %), zejména vlivem vyšších humanitárních dávek pro ukrajinské uprchlíky (+20,4 %)²². Dlouhodobě rostoucí dávky státní sociální podpory a péče o děti posílily celkově o 4,0 %, hlavně kvůli příspěvkům na bydlení (+3,2 mld. korun, +16 %)²³. Opačný vliv měl pokles rodičovských příspěvků i přídavků na dítě (celkově o 1,7 mld. korun), u nichž jde však o dlouhodobější jev související se snižující se porodností. Čerpání dávek nemocenského pojištění se mírně zvyšovalo druhý rok v řadě (loni o 1,4 mld. korun, +2,9 %)²⁴. K růstu přispěly hlavně dávky nemocenské²⁵, naopak objem peněžité pomoci v mateřství klesal počtvrté v řadě. Příjmy z pojistného placeného zaměstnanými osobami se loni meziročně zvýšily o 8,2 %, zčásti stále vlivem zákonné úpravy ve vazbě na konsolidační balíček²⁶. Díky tomu se bilance nemocenského pojištění²⁷ dostala předloni poprvé po roce 2018 do mírného přebytku, jenž se v roce 2025 dále zvýšil až na 13,5 mld. korun (maximum po roce 2008).
Neinvestiční nákupy rostly svižně druhým rokem v řadě, zejména vlivem výdajů na obranu a bezpečnost.	Neinvestiční nákupy a související výdaje (bez obsluhy státního dluhu) vzrostly loni meziročně (+15,9 %, +15,0 mld. korun). Ke svižnému růstu, jenž nastal druhý rok v řadě, loni přispěly hlavně vyšší výdaje na konci roku. Vliv úspor ve výdajích za nákup vody, paliv, energií a údržby byl tlumen posílením nákupů materiálu (zejména na obranu a bezpečnost) a kompenzační platbou v oblasti telekomunikací. Čisté výdaje na obsluhu státního dluhu²⁸, zahrnující převážně úroky, loni meziročně vzrostly o 10,7 % a vystoupaly na rekordních 98,1 mld. korun a téměř dvojnásobek výše z roku 2022. Kromě rostoucího objemu plánovaných splátek byly ovlivněny i výši úrokových sazeb tuzemských vládních dluhopisů, jež v posledních letech rostly a loni patřily v rámci EU k nadprůměrným. Výše státního dluhu ČR dosáhla loni na konci prosince 3 678 mld. korun a meziročně se zvýšila o 9,3 % (růst druhým rokem mírně zrychlil). Loňský vývoj dluhu souvisí primárně s nárůstem potřeby financování kvůli vyššímu objemu plánovaných splátek dřívějších dluhopisů, přijatých zápůjček a úvěrů. Zčásti se projevil také dopad rostoucího schodku SR v roce 2025. K pokrytí potřeby financování byly tradičně využity zejména emise korunových střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů²⁹, více než v letech 2023 i 2024 posloužily také krátkodobé dluhové nástroje. Loňské navýšení celkového dluhu bylo taženo hlavně vnitřní zadlužeností (+297 mld. korun), vliv měl ale i vnější dluh (+16 mld.), jenž rostl druhý rok v řadě (na aktuální výši celkového dluhu se ovšem podílel pouze z 5,4 %).
Výše státního dluhu i úrokových výdajů na jeho obsluhu se zvýšily o desetinu.	
Růst výdajů na platy v organizačních složkách státu i dotace příspěvkovým organizacím zrychlily.	Výdaje na platy v organizačních složkách státu se po faktické stagnaci v roce 2024 loni zvýšily o 7,1 % (+12,2 mld. korun)³⁰. Loni citelně zrychlil také růst běžných dotací příspěvkovým a podobným organizacím, když výdaje vzrostly o 10,2 % (+9,2 mld. korun), a to jak vlivem vyšších příspěvků na běžný provoz vysokých škol, tak podpory výzkumu, vývoje a inovací ve vysokoškolském i vládním sektoru. Posílily také výdaje

²² Meziroční vývoj je ovlivněn navýšením započitatelných nákladů na bydlení a ubytování pro účely stanovení nároku na humanitární dávku. V prosinci 2025 bylo vyplaceno 45 tis. dávek. Meziročně o sedminu méně (a proti prosinci 2022 dokonce o polovinu méně).

²³ Vlivem navýšení částek normativních nákladů na bydlení počet příjemců této dávky dále mírně rostl (ten loni v prosinci činil 307 tis. a meziročně byl vyšší o 7 % a za poslední čtyři roky se počet příjemců zdvojnásobil).

²⁴ Ve srovnání s rekordním čerpáním v „pandemickém roce“ 2020 však vydal stát na tyto dávky loni o 11 % méně.

²⁵ Projevil se zde i vliv vyšší nemocnosti. Dle údajů ČSSZ dosáhl v roce 2025 počet pronesaných dnů (spojených s dočasnou pracovní neschopností) 76,3 mil., meziročně se sice mírně zvýšil (+0,4 %), avšak šlo o druhý nejnižší počet za posledních šest let.

²⁶ Od ledna 2024 došlo k znovuzavedení hrazení nemocenského pojištění zaměstnanci (ve výši 0,6 % vyměřovacího základu) i ke zvýšení vyměřovacího základu pro osoby samostatně výdělečně činné. Později následovalo i stanovení limitů pro vznik účasti na pojištění zaměstnance pracujícího na základě dohody o provedení práce (od ledna 2025 je tento limit ve výši 11 500 korun).

²⁷ To vyjadřuje rozdíl mezi příjmy z pojistného na nemocenském pojištění a výdaji na dávky z tohoto pojištění dle účetní bilance ČSSZ.

²⁸ Čisté výdaje odpovídají saldu rozpočtové kapitoly Státní dluh (č. 396).

²⁹ Jejich celkový prodej na primárním a sekundárním trhu loni dosáhl 486 mld. korun (o rok dříve 376 mld.). Průměrná doba do splatnosti nově prodaných korunových dluhopisů činila 8,9 roku a průměrný roční výnos nově prodaných fixně úročených dluhopisů činil 4,21 %. Zatímco doba splatnosti se meziročně mírně snížila (o 1,5 roku), průměrný výnos vzrostl (o 0,26 p. b.), avšak jeho loňská výše byla stále mírně nižší než u nově emitovaných státních dluhopisů v roce 2022 i 2023.

³⁰ Toto navýšení se od ledna 2025 odráží v plošném zvýšení platových tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů a vojáků (o 1500 korun) a většiny ostatních státních zaměstnanců (o 1400 korun). Od července 2025 se dále posílily výdaje na platy vojáků, (služební tarif a příspěvky na bydlení) policistů, hasičů a dalších příslušníků bezpečnostních složek (vyšší stabilizační příspěvky).

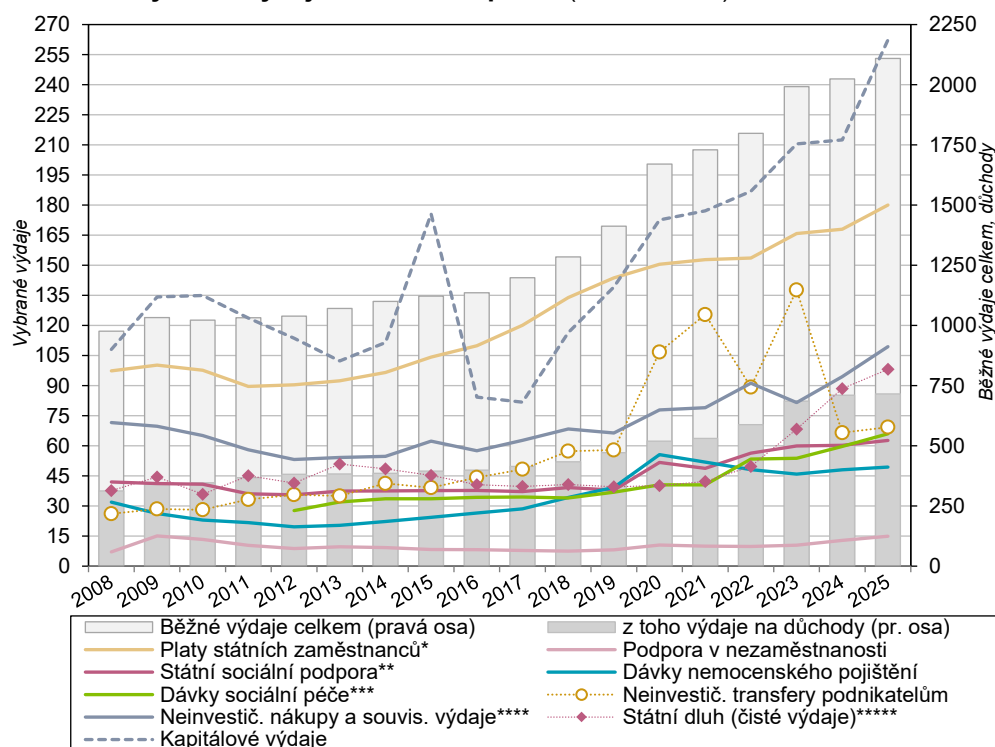

organizacím v oblasti obrany. Svižně, ale na rozdíl od příspěvkových organizací v souladu s očekáváním rozpočtu, vzrostly i běžné transfery neziskovým organizacím (+12,4 %, +3,0 mld. korun), a to hlavně vlivem vyšší podpory evropských projektů v oblasti zaměstnanosti, posílením dotací v oblasti sportu, církevních škol, pěstounské péče a sociálních služeb.

Útlum dotační podpory podnikatelům vázaný na vysoké ceny energií byl kompenzován růstem dotací na OZE. Celkové dotace loni výrazně překročily rozpočtové očekávání.

Běžné transfery podnikatelům loni sice meziročně vzrostly o 4,1 %, ale jejich výše (69,3 mld. korun) byla druhá nejnižší za posledních šest let. Stále se ještě projevoval efekt očekávaného útlumu většiny dotací v energetice³¹. Tento vliv byl ovšem kompenzován rostoucími dotacemi na obnovitelné zdroje energie (OZE), jež meziročně významně posílily (+44 %, na 25,9 mld. korun). Mimo to rostly i dotace firmám na evropské projekty (zejména v rámci Národního plánu obnovy) a výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti a také vzrostl příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Celkové neinvestiční dotace podnikatelům loni výrazně předčily rozpočtové očekávání – proti původnímu plánu o 22,1 mld. korun (z toho v oblasti OZE o 17,4 mld.).

Graf č. 19 Vybrané výdaje státního rozpočtu (v mld. korun)

* Pokrývají výdaje na platy v organizačních složkách státu. Nezahrnují například mzdové výdaje na regionální školství.

** Obsahuje také dávky pěstounské péče.

*** Zahrnují dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky osobám se zdravotním postižením, příspěvek na péči dle zákona o soc. službách. Jsou zde obsaženy i dávky humanitární pomoci poskytnuté občanům Ukrajiny.

**** Obsahují zejména výdaje na nákup služeb, materiálu, energií či ostatních služeb (např. výdaje na opravy a údržbu).

***** Čisté výdaje odpovídají saldu rozpočtové kapitoly Státní dluh (č. 396).

Zdroj: MF ČR

Růst váhově významných výdajů na platby veřejného zdravotního pojištění zmírnil.

Vlivem zklidnění růstu cenové hladiny v ekonomice se za loňský rok jen mírně zvýšily výdaje SR za platby veřejného zdravotního pojištění za tzv. státní pojištěnce (+1,5 %, +2,3 mld. korun)³². Z dalších významnějších běžných výdajů zřetelně vzrostly již jen odvody do rozpočtu EU (+14,9 %, +7,7 mld. korun). Růst celkových výdajů SR byl z významnějších položek tlumen jen běžnými transfery státním fondům, jež se loni snížily o 6,3 mld. korun (−8,4 %, původní rozpočtový plán počítal s dvojnásobným

³¹ Jde o kompenzace za dodávku elektřiny a plynu zákazníkům a na ztráty z důvodu zastropování jejich cen (s meziročním poklesem o 7,4 mld. korun) a dotace provozovateli přenosové soustavy (−1,3 mld. korun), které se ještě vyplácely na počátku roku 2024.

³² Projevil se dopad nově zavedené automatické valorizace, jež od ledna 2024 upravuje vyměřovací základ platby o součet 100 % růstu spotřebitelských cen a 50 % růstu reálných mezd. Vlivem toho vzrostla od ledna 2025 měsíční platba za osobu z 2085 korun na 2127 korun.

K poklesu celkových výdajů SR přispěly loni zejména nižší dotace státním fondům.

poklesem). Projevily se hlavně nižší financování Státního fondu (SF) dopravní infrastruktury (na krytí jeho deficitu), v menší míře i pokles transferů SF do zemědělství (na přímé platby zemědělcům). Naopak výdaje na životní prostředí (na evropské projekty) posílily.

Růst kapitálových výdajů loni výrazně akceleroval. Podíl investic na celkových výdajích SR byl nejvyšší za poslední dekádu.

Meziroční růst kapitálových výdajů loni výrazně akceleroval a dosáhl 23,5 % (pětileté maximum). Zejména díky intenzivnějšímu čerpání ve druhé polovině roku činila loňská výše investic 262,4 mld. korun³³, což představovalo 11,1 % všech výdajů SR (nejvíce za posledních deset let a druhý nejvyšší podíl po roce 2011). Loňský růst podpořily hlavně investice uskutečněné výhradně z národních zdrojů (+29,2 mld. korun). Na rozdíl od roku 2024 již vzrostly i výdaje na projekty společných programů EU a ČR (+20,7 mld. korun)³⁴, převážně díky vyššímu využití prostředků Národního plánu obnovy. Předfinancování výdajů na tyto společné projekty tvořilo necelých 40 % všech loňských investic ze SR. Investice kryté výhradně z národních zdrojů meziročně vzrostly loni hlavně díky vyšší alokaci státním fondům – především do dopravní infrastruktury (+35,2 mld. korun, +60 %), vč. oprav komunikací ve vlastnictví státu po předloňských povodních. Mírněji posílily i výdaje fondům do oblasti ŽP a zemědělství. Více investic směřovalo i příspěvkovým apod. organizacím (+9,5 mld. korun, +50 %), rovnoměrně do zdravotnictví i vzdělávání. Naopak druhý rok v řadě klesly investiční dotace podnikatelům (loni o 4,1 mld. korun, resp. 21,6 %), a to vlivem pomalejšího náběhu čerpání na evropské projekty v aktuálním programovém období EU. Po silném růstu v letech 2023 i 2024 se loni snížily také investiční nákupy a související výdaje (–3,9 mld. resp. –5,3 %), především vlivem nepravidelného financování vybavení Armády ČR. I tak výše těchto nákupů tvořila více než čtvrtinu všech kapitálových výdajů SR a její loňské čerpání překonalo rozpočtové očekávání. Optikou druhového členění směřovalo loni nejvíce celkových investic do dopravy (86 mld. korun), obrany (60,6 mld.), bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje (21,1 mld.), vzdělávání a školských služeb (15 mld.) a dále např. do zdravotnictví (10,9 mld.), kde se výdaje meziročně více než zdvojnásobily (zhruba o polovinu se zvýšily také v oblasti dopravy a ochrany ŽP).

Schodek sektoru vládních institucí se loni za tři čtvrtletí meziročně podstatně nezměnil.

Sektor vládních institucí (VI) v Česku hospodařil v 1. až 3. čtvrtletí 2025³⁵ s deficitem 87,5 mld. korun³⁶, meziročně nepatrně vyšším (+0,8 %)³⁷. Růst celkových příjmů SR zvolnil na 5,7 % (nejnižší tempo za stejné období posledního pětiletí). Za tímto zpomalením stál slabší růst příjmů z běžných daní (z důchodů a jmění). K růstu celkových příjmů pak nejvíce přispěly přijaté sociální příspěvky (od zaměstnavatelů i domácností), a to navzdory tomu, že i jejich tempo meziročně oslabilo (na +6,3 %, což představovalo nejnižší růst po roce 2020). Příjmy z objemově významné položky daní z výroby a z dovozu, zahrnující v prvé řadě nepřímé daně, se meziročně zvýšily o 4,2 % (i zde bylo patrné mírné zpomalení). Růst příjmů byl letos, shodně jako loni, tlumen zejména nižšími prostředky plynoucími z vlastnických důchodů (–4,6 %), konkrétně příjmy z úroků³⁸. Celkové výdaje byly loni za tři čtvrtletí meziročně vyšší o 5,5 % (o rok dříve o 3,6 %). K tomuto zrychlení přispěly vyšší vyplacené dotace, jež posílily o 14,2 %. I tak jejich dosavadní loňská výše (136,7 mld. korun) zřetelně zaostala za roky 2021 i 2023, ovlivněnými mimořádnými událostmi. Na fiskální expanzi se loni podílely i vyšší výdaje na tvorbu fixního kapitálu (+13,1 %), jejichž růst patřil k nejvyšším za posledních

Zmínil se růst řady váhově významných příjmů sektoru VI.

Růst celkových výdajů sektoru VI zrychlil hlavně vlivem dotací a také investic, jejichž meziroční posílení bylo taženo

³³ Loňské čerpání současně překonalo původní rozpočtové očekávání (dle schváleného SR), jež činilo 250 mld. korun. Toto očekávání bylo zároveň během roku průběžně upravováno rozpočtovými opatřeními (až těsně pod 270 mld. ve 3. čtvrtletí).

³⁴ To souvisí s postupným náběhem čerpání těchto výdajů v novém (aktuálním) programovém období EU.

³⁵ Údaje o hospodaření sektoru vládních institucí v Česku za 4. čtvrtletí 2025 zveřejní ČSÚ 1. dubna 2026, Eurostat za členské státy Unie následovně 22. dubna. Detailnější zhodnocení tuzemského vývoje za 3. čtvrtletí 2025 nabízí publikace *Analýza sektorových účtů*.

³⁶ Není-li uvedeno jinak, jsou údaje o hospodaření sektoru VI v ČR vyjádřeny v nominálním vyjádření a bez sezónního očištění.

³⁷ Za tímto zhoršením stály místní vládní instituce, jejichž přebytek klesl o 13,8 % na 70,0 mld. korun (a byl tak ve stejném období nejnižší za poslední čtyři roky). Naopak schodek ústředních vládních institucí, který v posledních letech tradičně dominantně přispíval ke zhoršení salda hospodaření sektoru VI, se meziročně zmínil o 3,3 %, na 155 mld (nejlepší výsledek za posledních šest let). Deficit zdravotních pojišťoven se pak meziročně utlumil zhruba o 5 mld. korun.

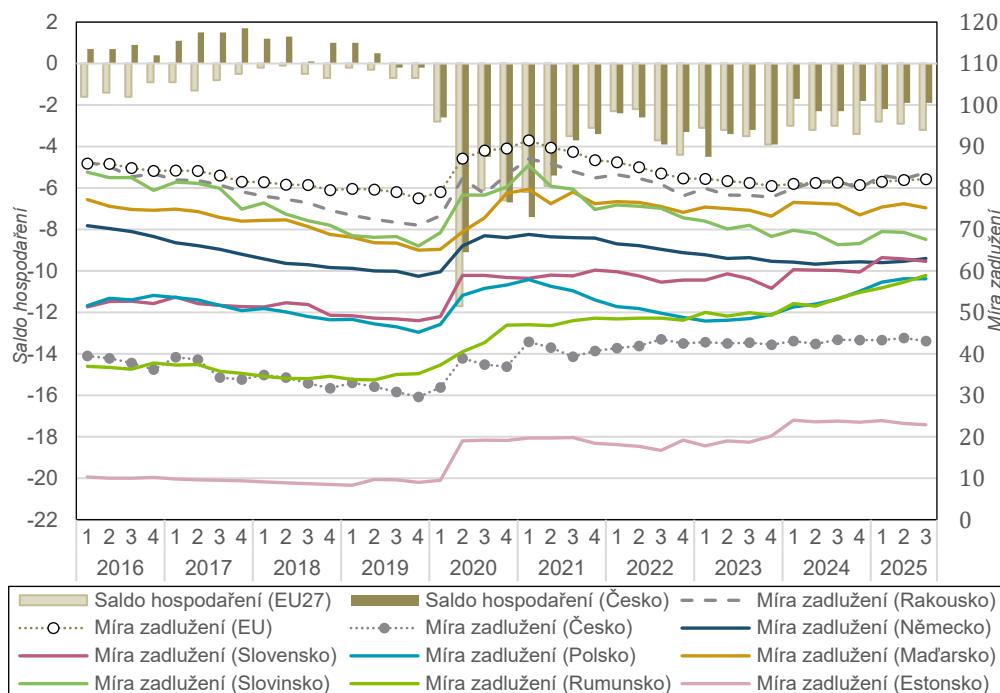
³⁸ Naopak příjmy z dividend, jež v roce 2024 stály dominantně za poklesem vlastnických důchodů sektoru vládních institucí, se loni meziročně zvýšily (a fakticky se vrátily na úroveň z 1. až 3. čtvrtletí 2023).

především výdaji
místních VI.

sedm let (a na rozdíl od let 2023 i 2024 se na něm nejvíce podílely kraje a obce). Relativně svižně rostly i náhrady zaměstnancům (+6,1 %), a to jak vlivem mírně rostoucí zaměstnanosti v části veřejných služeb, tak úpravou mzdových tarifů. Tempo výdajů na mezispotřebu zvolnilo na čtyřleté minimum (+4,8 %), zčásti díky cenovému vývoji některých energií. Cenové vlivy se odrazily i v razantním zvolnění růstu vyplacených úroků (na 3,2 %), hlavně vlivem nižších plateb držitelům státních protiinflačních dluhopisů. Růst výdajů na váhově nejvýznamnější výdajovou položku – sociální dávky – druhý rok v řadě razantně zvolnil (na +2,4 %). V pozadí stálo zklidnění dynamiky spotřebitelských cen i valorizační úpravy u starobních důchodů, dílčí roli hrálo i zmírnění tempa výdajů na naturální sociální transfery.

Graf č. 20 Saldo hospodaření a míra zadlužení sektoru vládních institucí ve vybraných státech EU (v % HDP)

Poznámka: Saldo hospodaření je sezónně očištěno. Míra zadlužení vyjadřuje stav ke konci čtvrtletí.

Zdroj: Eurostat

Deficit hospodaření sektoru vládních institucí v EU loni kolísá okolo 3% hranice a ani na úrovni členských států nebylo za poslední rok dosaženo výraznějšího zmírnění fiskálních nerovnováh. Přibývalo tak států čelících ze strany Unie tlaku na konsolidační úsilí.

Situace v oblasti hospodaření sektoru VI v členských státech EU³⁹ se po předložském nastartování mírného růstu ekonomiky a zklidnění cenového vývoje zčásti stabilizovala. V 1. čtvrtletí 2025 klesl deficit hospodaření v EU poprvé po dvou a půl letech pod hranici 3 % HDP. Následně se však tento příznivý vývoj zastavil a ve 3. čtvrtletí činil schodek 3,2 % HDP a mírně vyšší byl i v meziročním pohledu (o 0,2 p. b.). V úhrnu za 1. až 3. čtvrtletí 2025 vykázalo schodek hospodaření překračující 3 % HDP jedenáct členských států EU (stejně jako o rok dříve). Nejhlubší schodek tížil Rumunsko (8,1 % HDP), Polsko (6,5 %), Francii (5,4 %) či Belgii (5,2 %) a z významných ekonomik dále také Itálii. Tuzemský schodek (2,0 % HDP) byl loni nepatrně příznivější než v Německu a zároveň nejnižší ze všech středoevropských států. Přebytku hospodaření dosáhlo jen pět států – vedle tradičně rozpočtově odpovědného Dánska (+3,6 % HDP) rovněž některé aktuálně či dříve silně zadlužené ekonomiky (Řecko, Portugalsko, Kypr, Irsko). Meziročně se saldo hospodaření nejvíce zhoršilo především v malých či menších státech (Lucembursko, Irsko, Dánsko), z větších ekonomik jen v Polsku (z -5,6 % HDP na -6,5 % HDP) a Nizozemsku (z -0,5 % na -1,5 %). Ke zlepšení došlo hlavně ve

³⁹ Všechny níže uvedené údaje o saldu hospodaření jsou vyjádřeny po očištění o sezónnost i pracovní dny.

státech čelících ze strany EU tlaku na konsolidaci veřejných financí⁴⁰ – v Maďarsku (ze -5,4 % na -3,3 % HDP), v menší míře i ve Finsku, na Slovensku či v Rumunsku. V Německu schodek klesl (z 2,8 % na 2,3 % HDP). V Česku, stejně jako v EU i eurozóně, deficit stagnoval. V Řecku se přebytek navýšil (na 2,9 % HDP).

Míra zadlužení ve 3. čtvrtletí meziročně klesla v necelé polovině států EU. Pozice Česka se dle výše míry zadlužení nezměnila.

Hrubý konsolidovaný dluh sektoru VI činil na konci 3. čtvrtletí v EU 82,1 % (v eurozóně 88,5 % HDP) a mezikvartálně se zvyšoval již od počátku loňského roku. Byť meziročně byla míra zadlužení vyšší „jen“ o 0,8 p. b., šlo o nejvýraznější posílení za poslední čtyři roky. Míra zadlužení meziročně klesla v 11 členských státech – nejvíce v Řecku (ze 159 % HDP na 150 % HDP), v Irsku (ze 40 % na 33 %) a na Kypru (ze 67 % na 61 %), z velkých ekonomik ve Španělsku (ze 104 % na 103 %). V Česku činil dluh 43,1 % HDP, meziročně se téměř nezměnil (+0,3 p. b.) a mezi členskými státy zůstal devátý nejnižší. Míra zadlužení vzrostla loni nejvýrazněji v zemích s vysokými rozpočtovými schodky – v Rumunsku (z 53,3 % HDP na 58,9 % HDP) a v Polsku (z 53,2 % na 58,1 %). Dluh převyšující 60 % HDP vykazala téměř polovina členských států EU a tři pětiny členů eurozóny.

⁴⁰ Jde o zahájení tzv. procesu řízení o nadměrném schodku kvůli porušení rozpočtových pravidel. Tato standardní procedura byla po dočasném přerušení v letech 2020 až 2023 (v důsledku pandemie covidu-19) obnovena. V roce 2024 bylo zahájeno řízení s Belgií, Francií, Itálií, Maltou a některými středoevropskými členy (Slovensko, Polsko, Maďarsko), o rok později s Rakouskem a letos s Finskem.

